

Några minuter om året — den svenska deklARATIONEN

Berättelse

Om du arbetar i Sverige betalar du skatt på din lön. Skatt är pengar som vi betalar gemensamt och som samhället sedan använder. Pengarna går till sådant som vi delar på, till exempel skola, sjukvård, polis och bibliotek. De går också till olika bidrag, som barnbidrag, bostadsbidrag och sjukpenning. Tanken är att alla ska vara med och betala, och att alla ska kunna få hjälp när de behöver den.

Den största delen av skatten på lönen kallas kommunalskatt. Hur hög den är skiljer sig mellan olika kommuner, men i genomsnitt ligger den på ungefär 32 procent år 2026. Det betyder inte att alla betalar exakt lika mycket, för det finns olika avdrag som påverkar hur mycket var och en faktiskt betalar.

Myndigheten som tar in skatten heter Skatteverket. Skatteverket sköter också det som kallas deklARATION. Att deklarerar betyder att man en gång om året visar hur mycket man tjänade året innan. Utifrån det räknar man ut den slutliga skatten. Har du betalat för mycket under året får du pengar tillbaka, så kallad skatteåterbäring. Har du betalat för lite får du i stället betala en summa som kallas restskatt eller kvarskatt.

Många som är nya i Sverige blir förvånade över hur enkelt det är att deklarerar. Skatteverket har nämligen redan fyllt i de flesta uppgifterna i förväg, eftersom de får information direkt från till exempel arbetsgivare och banker. För många räcker det därför att kontrollera att siffrorna stämmer och sedan godkänna sin deklARATION.

Det går bra att deklarerar digitalt. Då loggar man in i Skatteverkets e-tjänst med en e-legitimation, oftast BankID. Om inget behöver ändras kan man till och med godkänna sin deklARATION via sms eller telefon. DeklARATIONEN kommer på våren. Den brukar finnas tillgänglig digitalt i mars, och sista dagen att deklarerar är oftast i början av maj. Den som godkänner tidigt och inte ändrar något kan få sin återbäring redan på våren, ofta i maj eller juni.

Den som tycker att det känns svårt behöver inte oroa sig. På Skatteverkets servicekontor får man hjälp på svenska och engelska, och det går att ordna tolk på andra språk. Det första året kan deklARATIONEN kännas främmande, men för de allra flesta blir det snart en enkel rutin som bara tar några minuter om året.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
gemensamt	tillsammans; något som flera delar på
kommunalskatt	den största delen av skatten på lön; går till kommunen

ORD	FÖRKLARING
avdrag	en summa som dras bort så att man betalar mindre skatt
deklaration	att en gång om året visa Skatteverket sina inkomster
slutlig	den sista och färdiga; det som blir kvar till slut
skatteåterbäring	pengar man får tillbaka om man betalat för mycket
restskatt	pengar man får betala om man betalat för lite (kvarskatt)
uppgift	en upplysning; t.ex. en siffra eller en summa
e-legitimation	digitalt id för att logga in säkert, t.ex. BankID
servicekontor	ett kontor dit man går för att få hjälp
tolk	en person som översätter mellan två språk
rutin	något man gör regelbundet och vant

Läsförståelsefrågor

1. Vad är huvudtanken med att betala skatt, enligt texten?
 1. Att staten ska tjäna så mycket pengar som möjligt.
 2. Att alla är med och betalar, och alla kan få hjälp när de behöver det.
 3. Att bara de rikaste ska betala.
2. Vad är skillnaden mellan skatteåterbäring och restskatt?
 1. Återbäring är pengar man får tillbaka, restskatt är pengar man får betala.
 2. Det är två ord för exakt samma sak.
 3. Återbäring betalar man, restskatt får man.
3. Varför är det enkelt för många att deklarerera?
 1. För att man inte behöver deklarerera alls i Sverige.
 2. För att Skatteverket redan fyllt i de flesta uppgifterna i förväg.
 3. För att grannen brukar göra det åt en.
4. Varför skriver texten “i genomsnitt ungefär 32 procent” och inte “alla betalar 32 procent”?
 1. För att siffran är hemlig.
 2. För att det skiljer sig mellan kommuner och olika avdrag påverkar.
 3. För att ingen vet hur hög skatten är.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Kommunalskatten är exakt lika hög i hela Sverige.
 2. Man kan deklarerera digitalt med en e-legitimation som BankID.
 3. Skattepengar kan gå till både sjukvård och bidrag.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Deklarationen visar hur mycket man tjänade året innan.
 2. Alla i Sverige får alltid pengar tillbaka.
 3. Man kan få hjälp på Skatteverkets servicekontor.
7. Texten säger att deklARATIONEN “kommer på våren”. Varför tror du att texten inte skriver ett exakt datum?
8. Varför kan det kännas tryggt för en person som är ny i Sverige att veta att det finns servicekontor och tolk?

Facit

1. Att alla är med och betalar, och alla kan få hjälp när de behöver det.
1. Återbäring är pengar man får tillbaka, restskatt är pengar man får betala.
1. För att Skatteverket redan fyllt i de flesta uppgifterna i förväg.
1. För att det skiljer sig mellan kommuner och olika avdrag påverkar.
1. nej (den skiljer sig mellan kommuner) b) ja c) ja
1. ja b) det står inte i texten (texten säger att man får tillbaka om man betalat för mycket, inte att alla alltid får) c) ja
- Exempel på svar: De exakta datumen ändras varje år, så texten skriver allmänt "på våren" för att den ska stämma även kommande år. Vill man veta exakt datum bör man kolla hos Skatteverket.
- Exempel på svar: Då vet man att man kan få hjälp och förstå sin deklaration även om man inte kan så mycket svenska ännu, vilket gör det mindre svårt och oroligt.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för arbete med samhällsord (skatt, kommun, bidrag, deklaration) och för att öva på att markera osäkerhet kring exakta siffror och datum. Tema: skatt, välfärd och myndighetskontakt i Sverige. Fråga 4 och 7 är inferensfrågor om varför texten uttrycker sig allmänt i stället för med fasta siffror. Påminn eleverna om att alltid kontrollera aktuella datum hos Skatteverket. Låt gärna eleverna jämföra med skatte- och deklarationssystem i sina egna länder.

Diskussionsfrågor

- Hur fungerar skatt och deklaration i ditt tidigare hemland? Deklarerar man själv en gång om året?
- Texten säger att skatt betyder att alla är med och betalar och alla kan få hjälp. Vad tycker du om den tanken?
- Är det bra eller dåligt att så mycket sköts digitalt med BankID? Tänk på både fördelar och nackdelar.
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv vad du skulle göra om du fick en deklaration som du inte förstod. Vem skulle du fråga, och var kan man få hjälp?

Källor och faktagranskning

- Skatteverket – Datum för deklarationen 2026: <https://www.skatteverket.se/privat/deklaration/datumfordeklarationen2026.4.1997e70d1848dabbac95d72.html>
- Skatteverket – Så här deklarerar du: <https://www.skatteverket.se/privat/deklaration/sahardeklarerardu.4.2b543913a42158acf800013564.html>

- Informationsverige.se (länsstyrelserna) – Skatt och deklaration: <https://www.informationsverige.se/sv/om-sverige/att-forsorja-sig-och-utvecklas-i-sverige/skatt-och-deklaration.html>
- SCB – Kommunalskatterna 2026: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/offentlig-ekonomi/finanser-for-den-kommunala-sektorn/kommunalskatterna/>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Skatteverket är den myndighet som tar in skatt och hanterar deklarationen i Sverige. Skattepengarna går till gemensamma saker som skola, sjukvård, polis och bibliotek, och till bidrag som barnbidrag, bostadsbidrag och sjukpenning (informationsverige.se). Den största delen av skatten på lön är kommunalskatten, som i genomsnitt är cirka 32,38 procent år 2026 men skiljer sig mellan kommuner (lägst Österåker 28,93 procent, högst Dorotea 35,65 procent, SCB). Inkomstdeklarationen lämnas en gång om året och visar förra årets inkomster; den avgör om man får skatteåterbäring tillbaka eller behöver betala restskatt (kvarskatt). Skatteverket fyller i de flesta uppgifterna i förväg, så många behöver bara kontrollera och godkänna. Man kan deklarera och godkänna digitalt i Skatteverkets e-tjänst med e-legitimation (t.ex. BankID), och även via sms eller telefon om inget behöver ändras. Servicekontoren ger hjälp på svenska och engelska, och tolk kan ordnas på andra språk. OSÄKERHET/MYTER (markeras försiktigt i texterna): Exakta datum ändras varje år — siffrorna gäller deklarationen 2026 (pdf på Mina sidor från 6 mars, pappersutskick cirka 17 mars–15 april, sista dag 4 maj, 1 juni med anstånd, återbäring oftast i maj/juni). Texterna skriver hellre "oftast på våren" än fasta datum. Sista dag anges ibland felaktigt som 2 maj i populära källor — följ alltid Skatteverket. Skatteverket förändrar sina digitala tjänster (en äldre mobilapp fasas ut, en ny e-tjänst införs), så texterna säger allmänt "e-tjänst/digitalt" i stället för en specifik app. Skattesystemet är delvis progressivt: vid inkomst över en viss nivå tillkommer statlig skatt utöver kommunalskatten, men gränserna ändras och anges inte som fasta siffror. Den procent man faktiskt betalar påverkas av avdrag (t.ex. jobbskatteavdrag och grundavdrag), därför skrivs "i genomsnitt cirka 32 procent" och inte "alla betalar 32 procent".

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.